

Aan het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
T.a.v. Minister Dijkstra
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Utrecht, 14 februari 2024
Referentie: 2024-004
Betreft: Reactie Nederlands Instituut van Psychologen (NIP) op de
Internetconsultatie Wet vereenvoudiging beroepenstructuur
psychologische beroepen

Geachte mevrouw Dijkstra,

Het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP)¹ geeft met de NVP uitvoering aan het programma Beroepenstructuur psychologische zorg. Het programma komt voort uit het advies *Een vernieuwde structuur voor de academische beroepen in de psychologische zorg* dat wij in 2020 - samen met P3NL en de LVVP - aan uw ministerie hebben aangeboden.

Het NIP maakt graag gebruik van de consultatie over de wetswijziging die nodig is voor de nieuwe beroepenstructuur. Wij reageren specifiek op de omschrijving van het deskundigheidsgebied van het beroep gezondheidszorgpsycholoog-generalist, en op een aantal punten uit de memorie van toelichting. De NVP zal in een eigen reactie ingaan op onderdelen die gaan over de opheffing van het beroep psychotherapeut.

In deze brief onderbouwen wij waarom de 'smalle' deskundigheidsomschrijving die is opgenomen in het wetsvoorstel nadelig kan uitpakken voor cliënten. De gezondheidszorgpsycholoog-generalist behandelt kinderen, gezinnen, volwassenen en ouderen die een beroep doen op jeugd- en gezondheidszorg. Die cliënten leven niet in een vacuüm, maar in een context van relaties, leefomgeving (gezin, school, werk en huisvesting) en de maatschappij. Deze elementen ontbreken nu in de omschrijving, terwijl ze kenmerkend zijn voor het (samengevoegde) kennisdomein van de gezondheidszorgpsycholoog en de kinder- en jeugdpsycholoog. Het NIP dringt aan op herstel van deze omissie, en geeft hier suggesties voor.

¹ Het NIP is de beroepsvereniging van psychologen in Nederland. Het NIP heeft 17.000 leden en vertegenwoordigt de beroepsgroep in de volle breedte en in alle werkvelden.

Deskundigheidsgebied

De omschrijving van het deskundigheidsgebied van de gezondheidszorgpsycholoog-generalist wordt opgenomen in artikel 25 van de wet BIG. Het NIP is ontstemd, maar vooral ook bezorgd over het feit dat de omschrijving in het wetsvoorstel op essentiële onderdelen afwijkt van de door de beroepsverenigingen voorgestelde tekst. Het is ons niet bekend waarom hiervoor gekozen is.

NIP en NVP hebben uw ministerie in 2023 voorzien van uitgewerkte voorstellen, zowel voor de wetwijziging als de daaraan verbonden Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Deze voorstellen waren het resultaat van intensieve voorbereiding van inhoudelijk deskundigen, diverse interne achterbanraadplegingen, en afstemming met externe partijen binnen het programma.

Wij gaan ervan uit dat u dit meeneemt in uw overwegingen, en dringen aan op aanpassing van het deskundigheidsgebied conform het voorstel van NIP en NVP:

Tot het gebied van deskundigheid van de gezondheidszorgpsycholoog-generalist wordt gerekend de mentale gezondheid en de preventie, diagnostiek, indicatiestelling, begeleiding en behandeling van gedragsmatige en psychische problemen en stoornissen bij mensen, gedurende de hele levensloop in de context van relaties, leefomgeving en maatschappij.

NIP en NVP hebben er bewust voor gekozen de verwijzing naar specifieke psychologische behandelmethoden uit de omschrijving weg te laten. Dit heeft te maken met de voorgestelde wijzigingen in de AMvB, waarin de brede competenties van de gezondheidszorgpsycholoog-generalist zijn opgenomen. Hoewel de wetwijziging en de AMvB in het proces van consultatie uit elkaar zijn getrokken, zijn ze inhoudelijk onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De omschrijving van het deskundigheidsgebied is voor ons van belang omdat het de kern van het beroep weergeeft, en de basis vormt voor het competentieprofiel en de opleiding van onze (toekomstige) BIG-geregistreerde psychologen.

Onderbouwing

De omschrijving die nu in het wetsvoorstel staat doet geen recht aan het brede kennisdomein van het nieuwe beroep, waarin de gezondheidszorgpsycholoog en de kinder- en jeugdpsycholoog worden samengevoegd. De gz-psycholoog-generalist is niet alleen werkzaam in de (curatieve) ggz, maar ook in de jeugdzorg, de revalidatie- en medische zorg, in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking, de ouderenzorg en in rollen en functies in de huisartsenpraktijk.

In het thans ontwikkelde competentieprofiel van de gz-psycholoog-generalist staat dat deze beschikt over wetenschappelijk onderbouwde kennis over de wisselwerking tussen psychische, lichamelijke, sociale en relationele ontwikkelings- en **omgevingsfactoren**, vanuit een ontwikkelingsperspectief (in de diverse **levensfasen**), en ruimte biedt aan het perspectief van de cliënt en diens belangrijke **relaties**.

De gz-psycholoog-generalist houdt zich onder meer bezig met diagnosticeren en behandelen, ook van cliënten met psychische stoornissen, en houdt daarbij rekening met de context van belangrijke relaties, de **leefomgeving** en de **maatschappij**. Zeker waar het gaat om kinderen en jongeren is het betrekken van het systeem cruciaal. In de ouderenzorg en de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking vormen het systemisch beïnvloeden van de omgeving en mediërend behandelen (samen met een team van begeleiders en het systeem rondom de cliënt) een wezenlijk bestanddeel van de zorg. In de multidisciplinaire samenwerking met andere professionals heeft de gz-psycholoog-generalist vaak een regierol.

De gz-psycholoog-generalist draagt bij aan versterken van vaardigheden die de cliënt helpen bij het oplossen van psychische problematiek, het versterken van het vermogen om met fysieke, emotionele en sociale uitdagingen om te gaan, en zo veel mogelijk eigen regie te blijven voeren. **Mentale gezondheid** en **preventie** maken daarom deel uit van het deskundigheidsgebied.

De brede invulling van ons beroep sluit ook aan bij de geldende uitgangspunten op Europees niveau. Zie onder meer de contextgevoelige en psychosociale benaderingen in de aanpak van mentale gezondheid van de [Europese Commissie](#), en [de speerpunten van EFPA](#) (de Europese federatie van psychologen-verenigingen) rond *mental health*, die vanuit het kennisdomein doorspekt zijn van context en levensloop.

Als vertegenwoordiger van de beroepsgroep van psychologen hecht het NIP eraan dat deze elementen deel uitmaken van het deskundigheidsgebied van ons beroep in de wet BIG.

Memorie van toelichting

Aanvullend heeft het NIP een aantal opmerkingen bij de tekst van de memorie van toelichting.

A. Algemeen deel

Inleiding

In de inleiding van de memorie van toelichting wordt verwezen naar het advies '*Een vernieuwde structuur voor de academische beroepen in de psychologische zorg*'. Daarbij wordt genoemd het schrappen van de huidige basisberoepen gezondheidszorgpsycholoog en psychotherapeut, de vorming van één breed basisberoep – de gezondheidszorgpsycholoog-generalis, en het samenvoegen van de psychotherapeut en de klinisch psycholoog in één specialisme. Wat hier ontbreekt is dat in het nieuwe basisberoep de gezondheidszorgpsycholoog en de kinder- en jeugdpsycholoog worden samengevoegd, terwijl dit een belangrijk onderdeel is van het advies.

In de memorie van toelichting wordt benadrukt dat de huidige sterke scheiding bij 18 jaar problematisch is. Mede daarom is gekozen voor de integratie van de gezondheidszorgpsycholoog en de kinder- en jeugdpsycholoog, en vormt de levensloopbenadering in onze optiek één van de kernelementen van de deskundigheidsomschrijving.

2.3.b Inhoud en noodzaak wetsvoorstel Noodzakelijke structurering van de beroepen

“Daarnaast zal het voorgestelde nieuwe brede basisberoep gz-psycholoog-generalist ertoe leiden dat deze groep psychologen straks breed is opgeleid om te werken met verschillende doelgroepen in verschillende sectoren. Dit maakt de gz-psycholoog-generalist flexibel inzetbaar en daarmee wordt tegemoetgekomen aan de vraag van de huidige arbeidsmarkt. Dit uitgangspunt zal tot uitdrukking komen in de algemene maatregel van bestuur (amvb) gz-psycholoog-generalist. Deze vereisten worden uitgewerkt door de partijen die de psychologische vervolgopleidingen verzorgen. De nieuwe invulling en opzet van de opleiding gz-psycholoog-generalist worden door deze partijen uitgewerkt binnen het Programma Adaptieve Psychologische Vervolgopleidingen.”

Het lijkt ons van belang te benoemen dat de vereisten uit de AMvB verder worden uitgewerkt in de opleidingen. Binnen het programma Adaptieve Psychologisch Vervolgopleidingen (APV) worden in dit kader adviezen voorbereid, maar APV is een tijdelijk programma, en geen orgaan dat verantwoordelijkheid draagt voor de opleiding. Onze suggestie is de tekst van de memorie van toelichting te beperken tot de constatering dat de competenties van de gz-psycholoog-generalist de basis vormen voor uitwerking in de opleiding.

2.5 Gevolgen wetsvoorstel voor de huidige beroepsbeoefenaren

“Dit beroep gaat op in het basisberoep gz-psycholoog-generalist. Wanneer K&J-psychologen de titel gz-psycholoog-generalist willen voeren, dan moeten zij zich in het BIG-register inschrijven als gz-psycholoog-generalist. Het gaat hier om een groep van circa 500 K&J-psychologen die momenteel nog geen BIG registratie hebben en om de K&J-psychologen in opleiding. Hiervoor zal een deel zich (beperkt) moeten bijscholen en is de verwachting dat een deel zal kunnen aantonen aan de vereisten voor het beroep gz-psycholoog-generalist te voldoen.”

Deze tekst roept onnodig veel onrust op bij onze achterban. Er lijkt hier vooruit gelopen te worden op de overgangsregeling naar het beroep gz-psycholoog-generalist. Deze moet nog uitgewerkt worden in de AMvB. Uitgangspunt van NIP en NVP is daarbij dat K&J-psychologen, net als gz-psychologen, niet aan aanvullende eisen hoeven te voldoen. De opleidingseisen van beide beroepen zijn gelijkwaardig; niet voor niets heeft in 2023 een grote groep K&J-psychologen volledige vrijstelling gekregen voor de gz-opleiding. Onze suggestie is de tekst van de memorie van toelichting te beperken tot een verwijzing naar de overgangsregeling die uitgewerkt wordt in de AMvB.

Uiteraard zijn we zeer bereid een nadere toelichting te geven op deze brief.

Met vriendelijke groet,
namens het algemeen bestuur van het NIP,

Prof. dr. Rudolf W.H.M. Ponds, voorzitter